

**Ομιλία του Υπουργού
Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
κ. Γιάννου Παπαντωνίου
στη Βουλή
για τον Προϋπολογισμό του 1998**

Αθήνα, 18 Δεκεμβρίου 1997

Πριν αναφερθώ στις τρέχουσες εξελίξεις της ελληνικής οικονομίας και τις προοπτικές της όπως προσδιορίζονται από τον Προϋπολογισμό που κατέθεσα, θα ήθελα, με μεγάλη συντομία, να αναφερθώ στη διαδρομή της ελληνικής οικονομίας την τελευταία τετραετία κατά τη διάρκεια της οποίας το ΠΑΣΟΚ άσκησε τη διακυβέρνηση της χώρας.

1. Πορεία της οικονομίας 1993-1997

Όπως μπορείτε να δείτε στα διαγράμματα της έκθεσης του Προϋπολογισμού, η ελληνική οικονομία την τετραετία αυτή πραγματοποίησε όχι βήματα, αλλά άλματα προς τη σύγκλιση. Οι άλλες ευρωπαϊκές οικονομίες ξεκίνησαν με πληθωρισμό 4% για να φτάσουν στο 2,0%. Με έλλειμμα του δημόσιου τομέα της τάξης του 6% του Ακαθαρίστου Εγχώριου Προϊόντος για να φτάσουν στο 3%. Εμείς ξεκινήσαμε με πληθωρισμό 12,3% στο τέλος του 1993 και φτάνουμε ήδη στο 4,8%, καθώς και με έλλειμμα του δημόσιου τομέα 13,8% του ΑΕΠ για να φτάσουμε φέτος στο 4,2%. Όταν οι άλλες οικονομίες έκαναν βήματα προς τη σύγκλιση, η ελληνική οικονομία με την Κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ έκανε άλματα. Διανύσαμε τρεις και τέσσερις φορές μεγαλύτερη απόσταση. Αναγκαστήκαμε να το κάνουμε διότι είχαμε ένα δεδομένο στόχο, και ξεκινήσαμε από πολύ χειρότερο σημείο εκκίνησης από οποιαδήποτε άλλη ευρωπαϊκή χώρα.

Είμαστε άτυχοι ως Κυβέρνηση, διότι παραλάβαμε αρνητικούς οικονομικούς δείκτες. Στο ίδιο χρονικό διάστημα έπρεπε να καλύψουμε τετραπλάσια απόσταση από οποιαδήποτε άλλη ευρωπαϊκή χώρα. Οι άλλοι κάλυψαν 2 ή 3 εκατοστιαίες μονάδες στον πληθωρισμό και στο έλλειμμα, ενώ εμείς καλύψαμε 8, 9 ή και 10 μονάδες και στα δύο αυτά μεγέθη. Θέλω να θυμίσω την κατάσταση της οικονομίας που παραλάβαμε το 1993, από τη Νέα Δημοκρατία : Ρυθμό ανάπτυξης : αρνητικό, -1%. Πληθωρισμό 12,3%. Δημόσιο έλλειμμα 13,8% του ΑΕΠ.

Μεταβολή πραγματικών αμοιβών αρνητική, -4%. Ρυθμό επενδύσεων αρνητικό, -3%.

Τα λέω αυτά με μία φορτική επαναληπτικότητα διότι ορισμένοι θέλουν να τα ξεχνούν, όπως ο Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας ο οποίος πρόσφατα συνέστησε στην Κυβέρνηση να επιταχύνει το ρυθμό ανάπτυξης από 3,5% που είμαστε σήμερα, στο 4%, ξεχνώντας ότι επί Νέας Δημοκρατίας ο ρυθμός ανάπτυξης ήταν -1%. Νομίζω ότι ορισμένοι δεν διαθέτουν ούτε καν αίσθηση του χιούμορ. Εμείς τηρήσαμε τη δέσμευσή μας, η οποία σε πολλούς φαινόταν ακατόρθωτη, να συνδυάσουμε τη σταθεροποίηση με την ανάπτυξη της οικονομίας. Και, πράγματι, στο χώρο της ανάπτυξης πραγματοποιήθηκαν όχι βήματα, αλλά άλματα. Μιά οικονομία που ξεκινάει από -1% ανάπτυξη και φτάνει μετά από 4 χρόνια στο 3,5%, παράλληλα μάλιστα με μία σοβαρή δημοσιονομική εξυγίανση και με αξιοσημείωτη πτώση του πληθωρισμού, πετυχαίνει έναν ιδιαίτερα ευνοϊκό συνδυασμό στόχων.

Θέλω επίσης να κάνω και ένα άλλο σχόλιο. Διαβάζοντας διάφορα άρθρα ή ακούγοντας διάφορες παρεμβάσεις των λεγομένων εγκύρων σχολιαστών της ελληνικής δημόσιας ζωής, είδα ότι υπάρχει μεγάλη αμφισβήτηση σε ότι αφορά τα στοιχεία. Όταν μειώνει κανείς το έλλειμμα του δημόσιου τομέα κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ, αυτό σημαίνει 3.500 δισ. δραχμές.

Η Γαλλία φέτος πρέπει να πετύχει ένα στόχο ελλείμματος 3% του Ακαθαρίστου Εγχώριου Προϊόντος για να συμμετάσχει, τον επόμενο Μάιο, στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση. Δεν μπόρεσε να πετύχει το 3% και δηλώνει επίσημα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή 3,1%. Το 0,1% σε ελληνικές δραχμές σημαίνει 35 δισ. Τι διδάσκει αυτό το απλό παράδειγμα; Ότι ολόκληρη Γαλλία δεν πέτυχε να κρύψει 35 δισ. δρχ. Η Ελλάδα μπορούσε να κρύψει 100 φορές παραπάνω; 3.500 δισ. δρχ. Όταν η Γαλλία είναι ιδρυτικό μέλος της ΕΟΚ και θα είναι ιδρυτικό μέλος της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης; Θα μπορούσε η Ελλάδα να κρύψει 3.500, 300 ή 100 ή 50 δισ., όταν έχουμε τρεις κοινοτικούς ελέγχους, τον έλεγχο της πολυμερούς εποπτείας, τον έλεγχο του κοινοτικού δανείου που μας έχει χορηγηθεί, και τον έλεγχο για το Ταμείο Συνοχής; Είναι σοβαρά πράγματα αυτά; Και λέγονται από πρώην Προέδρους κομμάτων, από έγκυρους σχολιαστές και άλλους σοβαροφανείς αναλυτές; Το λέω αυτό διότι έχω εκπλαγεί τα 20 - 25 χρόνια που παρακολουθώ την ελληνική οικονομία από το χαμηλό επίπεδο των αναλύσεων που γίνονται, και πόσο απίστευτα πράγματα λέγονται και ξαναλέγονται και αναπαράγονται, χωρίς να έχουν καμμία σχέση με τη στοιχειώδη λογική. Για το 1997, καταθέτω στη Βουλή τις τελευταίες προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης στη χώρα μας : 4,2% του ΑΕΠ, όσο ακριβώς προβλέπεται και στο δικό μας Προϋπολογισμό. Η εκτίμηση αυτή επιβεβαιώνει τη σωστή εκτέλεση του φετινού Προϋπολογισμού.

Έρχομαι, τώρα, σε άλλες πτυχές της οικονομικής κατάστασης. Η ανάκαμψη για την οποία μίλησα στηρίχθηκε σε επενδύσεις. Η ανάκαμψη των ιδιωτικών επενδύσεων υπήρξε σημαντική, αν και λιγότερο σημαντική από ότι ενδεχομένως θα θέλαμε. Η ανάκαμψη των Δημοσίων Επενδύσεων μέσω του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης υπήρξε πραγματικά εντυπωσιακή. Ο ρυθμός αύξησης των Δημοσίων Επενδύσεων φέτος είναι 18%. Αυτοί οι ρυθμοί επενδύσεων στηρίζουν την αναπτυξιακή προσπάθεια.

Επιπλέον, υπήρξε, με θετικές και αρνητικές επιπτώσεις, αύξηση των πραγματικών εισοδημάτων. Εμείς είχαμε υποσχεθεί διασφάλιση πραγματικών εισοδημάτων. Αυτό, όμως, που έχει προκύψει στην πράξη είναι μια πολύ μεγάλη αύξηση στα πραγματικά εισοδήματα, διότι και φέτος αλλά και τα προηγούμενα χρόνια οι ονομαστικές αποδοχές αυξήθηκαν σημαντικά περισσότερο από τον πληθωρισμό, με αποτέλεσμα φέτος τα πραγματικά εισοδήματα να έχουν αυξηθεί περίπου 4,5%. Δηλαδή έχουν αγγίξει, αν δεν έχουν ξεπεράσει, τα όρια αντοχής της οικονομίας διότι, όπως είναι γνωστό και όπως συμφωνήσαμε και με τους Κοινωνικούς Εταίρους πριν από μερικές εβδομάδες, οι αυξήσεις στα πραγματικά εισοδήματα δεν πρέπει να υπερβαίνουν την αύξηση της εθνικής παραγωγικότητας. Και η εθνική παραγωγικότητα αυξάνεται με ρυθμό 2%, όχι 4,5%.

Συνοπτικά, σε ότι αφορά την τετραετία την οποία περάσαμε, πραγματοποιήσαμε μία πολύ σημαντική πρόοδο προς τη σύγκλιση. Είμαστε τώρα στην "τελική ευθεία" με έλλειμμα 4,2% του ΑΕΠ και πληθωρισμό 4,8%. Το 1998, στόχος μας είναι να κόψουμε το νήμα. Να μειώσουμε το έλλειμμα κάτω από το 3% του ΑΕΠ, τον πληθωρισμό επίσης κάτω από 3%, στο 2,5%, ώστε το 1999 να εμπεδώσουμε αυτές τις εξελίξεις και να διεκδικήσουμε τη θέση μας στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Νομισματική Ένωση στις αρχές του 2000, με στόχο να ενταχθεί η δραχμή στο ΕΥΡΩ την 1.1.2001.

Εκτιμώ ότι η πρόοδος που πετύχαμε τα τελευταία τέσσερα χρόνια καθιστά το στόχο αυτό εφικτό. Βέβαια, όλα αυτά διαπλέκονται με τη συναλλαγματική και νομισματική κρίση που εκδηλώθηκε πριν από δύο μήνες στην Ταϊλάνδη, το Χόνγκ-Κονγκ, την Κορέα και σε άλλες Ασιατικές οικονομίες.

2. Η διεθνής νομισματική κρίση

Καταρχήν τίθεται το ερώτημα, γιατί επηρεαστήκαμε και εμείς από την κρίση; Επηρεαστήκαμε διότι η κρίση είναι διεθνής. Η κίνηση κεφαλαίων είναι ελεύθερη και οι μεγάλοι θεσμικοί επενδυτές του εξωτερικού είχαν τοποθετήσει σημαντικά ποσά στις λεγόμενες αναδυόμενες αγορές της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής. Αυτές οι αναδυόμενες αγορές δεν δικαίωσαν τις προσδοκίες που είχαν επενδυθεί σε αυτές, και είναι φυσικό όταν εκδηλώνεται μια κρίση, να αποσύρονται κεφάλαια και να γίνονται αναδιατάξεις στα

χαρτοφυλάκια των μεγάλων διεθνών επενδυτών. Όταν γίνονται αναδιατάξεις, πραγματοποιούνται πολλές πωλήσεις και πολλές αγορές, πολλές συναλλαγές. Το ερώτημα είναι ποιές οικονομίες βλάπτονται ή απειλούνται από τις αλλαγές αυτές.

Μια πρώτη παρατήρηση είναι ότι καμμία οικονομία δεν είναι στο απυρόβλητο. Πλην μιας ενδεχομένως ή δύο, τις Ηνωμένες Πολιτείες και τη Γερμανία, που εκδίδουν αποθεματικά νομίσματα. Είναι οι μόνες οικονομίες που δεν διατρέχουν άμεσο κίνδυνο κρίσης, διότι αυτές εκδίδουν τα νομίσματα τα οποία χρησιμοποιούνται ως αποθέματα από όλες τις υπόλοιπες χώρες του κόσμου. Χωρίς αυτό να σημαίνει βέβαια ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες ή η Γερμανία δεν θίγονται δευτερογενώς από τις κρίσεις αυτές.

Όλες οι άλλες οικονομίες πλην αυτών των δύο, μηδέ της Ιαπωνίας εξαιρουμένης, βρίσκονται σε μία ζώνη κάποιου κινδύνου. Θυμίζω ότι η στερλίνα της Αγγλίας είχε πρόβλημα πριν από 5 χρόνια, το ίδιο και το φράγκο της Γαλλίας, και η λίρα της Ιταλίας, και η πεσέτα της Ισπανίας, και τα νομίσματα πολλών άλλων χωρών. Βλέπουμε αυτά που συνέβησαν και στην Ιαπωνία πρόσφατα με την κατάρρευση τραπεζών και χρηματιστηριακών εταιριών. Το πρώτο, λοιπόν, συμπέρασμα το οποίο προκύπτει από την εξέλιξη των τελευταίων ετών, είναι ότι στο παγκόσμιο νομισματικό σύστημα με την απόλυτα ελεύθερη κίνηση κεφαλαίων, καμμία χώρα εκτός, ίσως, από δύο χώρες που εκδίδουν αποθεματικά νομίσματα, δεν βρίσκεται στο απυρόβλητο.

Το θέμα είναι ποιός είναι ο βαθμός κινδύνου, ποιά είναι η ζώνη κινδύνου, στην οποία βρίσκεται η κάθε χώρα. Υπάρχουν χώρες, όπως η Ταϊλάνδη, η Μαλαισία, η Κορέα, η Βραζιλία και άλλες αναπτυσσόμενες οικονομίες, που βρίσκονται στη ζώνη υψηλού κινδύνου, διότι είναι, ή αποδείχτηκε ότι είναι, αδύναμες οικονομίες. Υπάρχουν οικονομίες, όπως οι ισχυρές οικονομίες της Ευρώπης, που βρίσκονται σε μία ζώνη χαμηλού κινδύνου, διότι έχουν ισχυρά νομίσματα και ισχυρές οικονομικές δομές. Το ερώτημα είναι που βρίσκεται η Ελλάδα; Η Ελλάδα έχει ξεφύγει, με τη μεγάλη πρόοδο που σημειώθηκε τα τελευταία τέσσερα χρόνια, από τη ζώνη υψηλού κινδύνου, που είναι οι αναπτυσσόμενες χώρες της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής.

Όμως, η Ελλάδα δεν έχει ενταχθεί ακόμα στη ζώνη με πολύ χαμηλό κίνδυνο, όπως είναι η Ολλανδία, το Βέλγιο και οι άλλες ισχυρές ευρωπαϊκές οικονομίες. Και αυτές έχουν κίνδυνο, χαμηλότερο όμως από την Ελλάδα, διότι έχουν σταθεροποιήσει τις οικονομίες και ισχυροποιήσει τις δομές τους πολύ πριν από μας. Εμείς βρισκόμαστε εκεί που ήταν η Ισπανία και η Πορτογαλία πριν από 2-3 χρόνια. Και θα βρεθούμε στη θέση της Ολλανδίας και του Βελγίου το 2000. Ακόμα περνάμε, όμως, μια μεταβατική περίοδο. Δεν είμαστε ακόμα τόσο ισχυρή οικονομία ώστε να έχουμε ελαχιστοποιήσει τους κινδύνους. Είμαστε σε μία πορεία προς την κατεύθυνση αυτή, και ασφαλώς πάρα πολύ καλύτερα από ότι είμαστε το '93. Αν είχαμε προνοήσει ως χώρα,

άν είχαμε τη σοφία να προνοήσουμε και να ξεκινήσουμε την παρούσα πολιτική όχι το '94 που την ξεκινήσαμε με το ΠΑΣΟΚ, αλλά όταν την ξεκίνησαν η Ισπανία και Πορτογαλία, θα είχαμε σήμερα ακόμα λιγότερους κινδύνους. Δεν υπάρχει θέμα διαγραφής της λέξης "κίνδυνος". Ο κίνδυνος θα υπήρχε πάντοτε, αλλά θα ήταν πιά μικρός από ότι σήμερα.

3. Η πορεία προς την ΟΝΕ

Τι προκύπτει από τις εισαγωγικές αυτές παρατηρήσεις ; Προκύπτουν δύο συμπεράσματα :

Το πρώτο είναι πολύ απλό. Ότι επιβάλλεται να επιταχύνουμε τους ρυθμούς μας για να εξασφαλίσουμε την ικανοποίηση των κριτηρίων της Συνθήκης του Μάαστριχτ το 1998 και το 1999, και την τήρηση του χρονοδιαγράμματος ένταξής μας στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση. Τα δημοσιονομικά κριτήρια, δηλαδή η μείωση του δημοσίου ελλείμματος σε επίπεδο κάτω του 3% του ΑΕΠ και η μείωση του Δημοσίου Χρέους ως ποσοστού του ΑΕΠ, θα επιτευχθούν το 1998, με τον Προϋπολογισμό που καταθέτουμε.

Η επίτευξη του κριτηρίου του πληθωρισμού, δηλαδή η μείωσή του στο 2,5% στο τέλος του 1998 και στο 2% στο τέλος του 1999, εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, εν μέρει εξωγενείς όπως οι διεθνείς τιμές των καυσίμων και η ισοτιμία του δολαρίου. Εξαρτάται, όμως, σε κρίσιμο βαθμό, από την εξέλιξη του μισθολογικού κόστους και των περιθωρίων κέρδους. Η Κυβέρνηση απευθύνεται στους Κοινωνικούς Εταίρους για να τους ζητήσει αυτοσυγκράτηση σε ότι αφορά τις εισοδηματικές διεκδικήσεις τους. Τα επόμενα δύο χρόνια θα είναι δύσκολα. Δεν επιτρέπουν παρεκκλίσεις από την πορεία που έχουμε χαράξει, και έχει αποτυπωθεί στο Σύμφωνο Εμπιστοσύνης που πρόσφατα προσυπογράψαμε για την έγκαιρη συμμετοχή μας στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση. Η μεγάλη μείωση του πληθωρισμού από 7,3% το 1996 σε 4,8% το 1997, και η επιτάχυνση της ανάπτυξης, από 2,6% σε 3,5%, επιβεβαιώνουν τις θετικές προοπτικές που διανοίγονται με τη συνεπή εφαρμογή της σημερινής οικονομικής πολιτικής.

Η νομισματική και συναλλαγματική πολιτική του επόμενου έτους θα είναι επίσης προσανατολισμένη στο στόχο του χαμηλού πληθωρισμού. Η πολιτική της σταθερής δραχμής θα συνεχίσει να αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της οικονομικής πολιτικής, και συνεπώς το βασικότερο ενδιαμέσο στόχο της νομισματικής πολιτικής. Η Τράπεζα της Ελλάδος απέκτησε και θεσμική ανεξαρτησία με τον πρόσφατο νόμο, ενισχύοντας έτσι το οπλοστάσιό της στην επιδίωξη της νομισματικής και συναλλαγματικής σταθερότητας.

Η συμμετοχή μας στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση αποτελεί μείζονα εθνική επιδίωξη, μείζονα οικονομική και πολιτική

επιδίωξη. Για μας, η Οικονομική και Νομισματική Ένωση είναι χώρος ευημερίας και ασφάλειας. Και όταν λέω ασφάλεια, εννοώ και οικονομική ασφάλεια μέσω σταθερότητας, αλλά και αμυντική ασφάλεια στο μέτρο που εντασσόμαστε σε μία ευρύτερη πολιτική οικογένεια, που μακροχρόνια θα λειτουργήσει ως μια πολιτική και αμυντική ένωση. Η πρόσφατη διεθνής νομισματική κρίση καθώς και τα θετικά, για τα εθνικά μας θέματα, αποτελέσματα της Συνόδου Κορυφής του Λουξεμβούργου, επιβεβαιώνουν την ορθότητα και την κρισιμότητα της ευρωπαϊκής μας επιλογής.

Το δεύτερο συμπέρασμα που προκύπτει είναι ότι θα πρέπει να έχουμε πάντα στο νού μας ότι υπάρχουν συναλλαγματικοί και νομισματικοί κίνδυνοι, και θα πρέπει, στην προσπάθεια της σύγκλισης, να λάβουμε ιδιαίτερη πρόνοια να θωρακίσουμε το εθνικό μας νόμισμα. Κυρίως θωρακίζοντας την οικονομία, διότι ισχυρό νόμισμα σημαίνει ισχυρή οικονομία, και ενδεχομένως αφήνοντας περιθώριο για μια πολιτική υψηλότερων επιτοκίων, η οποία θα είναι μία ασπίδα για ενδεχόμενες επιθέσεις. Για το λόγο αυτό, έχουμε προβλέψει στον Προϋπολογισμό ένα σχετικά υψηλό επίπεδο πραγματικών επιτοκίων και είμαστε αποφασισμένοι, σε περίπτωση εκδήλωσης νέας κρίσης, να αυξήσουμε ακόμα περισσότερο τα επιτόκια, αν χρειασθεί.

Βέβαια, τα σημερινά επιτόκια είναι παροδικά, διότι όπως έχετε δει, τα επιτόκια της διατραπεζικής αγοράς από 150% πριν από μερικές εβδομάδες έπεσαν τώρα στο 11%-12%. Τα επιτόκια αποκλιμακώνονται σταδιακά, επιτρέποντας τη μείωση των επιτοκίων των τραπεζών και την ανάκαμψη του Χρηματιστηρίου, που συνδέεται άμεσα με τις τάσεις στα επιτόκια. Η αγορά έχει ήδη εξομαλυνθεί σε μεγάλο βαθμό. Αλλά αυτό δεν πρέπει να δώσει το μήνυμα ότι η Κυβέρνηση δεν είναι αποφασισμένη να χρησιμοποιεί το όπλο των επιτοκίων, όταν χρειάζεται και όσο χρειάζεται.

4. Ο Προϋπολογισμός του 1998

Ο Προϋπολογισμός του 1998 θα οδηγήσει σε μία παραπέρα δημοσιονομική εξυγίανση, η οποία αποτελεί και τη βάση της οικονομικής και κοινωνικής ευημερίας. Ένας Προϋπολογισμός έχει τρία σκέλη, τα έσοδα, τις δαπάνες και το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

α) Έσοδα

Οι συνήθεις κατηγορίες που απαγγέλλονται στις Κυβερνήσεις μας, είναι ότι είμαστε Κυβερνήσεις φορομπηχτικές. Αυτό είναι λάθος. Διότι αν δείτε τη φορολογική πολιτική του ΠΑΣΟΚ την τελευταία τετραετία, θα δείτε ότι έχουμε αποφύγει συστηματικά να επιβάλουμε ευρείες νέες φορολογίες στα λαϊκά στρώματα. Δεν αυξήσαμε ούτε τη φορολογία εισοδήματος, ούτε επιβάλαμε καμμία έμμεση φορολογία.

Θυμίζω την τεράστια αύξηση φορολογίας στη βενζίνη το 1992 ως αποτέλεσμα των επιλογών της Κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας. Εμείς αποφύγαμε συστηματικά να επιβάλουμε νέες φορολογίες στα ευρέα λαϊκά στρώματα. Βέβαια, επιβάλαμε ορισμένες ειδικές φορολογίες, που ήταν αναπόφευκτο να προστεθούν στο φορολογικό μας σύστημα, διότι την τελευταία τετραετία αναπτύχθηκαν νέες δραστηριότητες, ιδιαίτερα στον τραπεζικό και χρηματιστηριακό τομέα, υπήρξαν τεράστια κέρδη, τα οποία διέφευγαν πλήρως από οποιαδήποτε φορολογική υποχρέωση.

Ήταν, λοιπόν, υποχρέωση της πολιτείας να παρέμβει σε τέτοιους χώρους και να φορολογήσει θύλακες υψηλών κερδών, οι οποίοι δεν είχαν καμμία οικονομική δικαιολογία, στην έκταση που υπήρχαν. Ήταν πράξη φορολογικής δικαιοσύνης η κατάργηση των φοροαπαλλαγών και η φορολόγηση της μεγάλης ακίνητης περιουσίας. Πέρα, όμως, από αυτές τις ειδικές φορολογίες, η φορολογική μας πολιτική δεν στηρίχθηκε σε νέες μεγάλες φορολογίες ευρείας εμβέλειας, ευρείας βάσης, που πλήττουν τα λαϊκά στρώματα.

Γενικά, η φορολογική μας πολιτική δεν περιέλαβε ούτε έκτακτες φορολογίες, ούτε γενικές αυξήσεις συντελεστών, και ήμουν απόλυτα συνεπής στην πολιτική δέσμευση που είχα αναλάβει να μην επιβληθούν έκτακτοι φόροι ούτε γενική αύξηση στη φορολογία των επιχειρήσεων. Εκτιμώ, εξάλλου, ότι τόσο η φορολογία των επιχειρήσεων όσο και η φορολογία των εισοδημάτων είναι σχετικά υψηλή στη χώρα μας. Βέβαια, υπό το άγχος της δημοσιονομικής εξυγίανσης δεν μπορούσαμε ούτε χθες, ούτε σήμερα, να προχωρήσουμε σε μειώσεις τις οποίες θα επιθυμούσαμε. Όσο προσεγγίζεται ο στόχος της δημοσιονομικής εξυγίανσης, εφόσον δηλαδή πετύχουμε έλλειμμα κάτω από 3% του ΑΕΠ στο τέλος του επόμενου χρόνου, πιστεύω ότι σε δύο έως τρία χρόνια θα ξεκινήσει στην Ελλάδα μία πολιτική αποκλιμάκωσης των φορολογικών συντελεστών τόσο στο χώρο των επιχειρήσεων όσο και στο χώρο των φυσικών προσώπων, των λαϊκών εισοδημάτων. Σε δύο έως τρία χρόνια θα μπορέσουμε και εμείς να ακολουθήσουμε αυτή την πορεία. Νομίζω ότι θα είμαι ο τελευταίος Υπουργός Οικονομικών που είναι αναγκασμένος να αυξάνει φόρους ή να ακολουθεί μια φορολογική πολιτική η οποία, πράγματι, δεν είναι ευχάριστη. Αλλά αυτό επιβάλλει το εθνικό συμφέρον, και είμαστε αποφασισμένοι να υπηρετήσουμε το εθνικό συμφέρον.

Παρά τις δυσκολίες, πραγματοποιούμε φέτος μία σημαντική φορολογική ελάφρυνση, την τιμαριθμοποίηση της φορολογικής κλίμακας, που σημαίνει όφελος για τους φορολογούμενους της τάξης των 90 δισ. δρχ.

Βασικός, όμως, συντελεστής της μεγάλης αύξησης των φορολογικών εσόδων την τελευταία τετραετία υπήρξε η επιτυχία στον αγώνα που διεξάγουμε για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής.

Θα ήθελα να σταθώ κυρίως στη λειτουργία του Σώματος Δίωξης του Οικονομικού Εγκλήματος. Το ΣΔΟΕ στελεχώθηκε και άρχισε να λειτουργεί μέσα στο 1997. Πρόκειται για ένα δύσκολο εγχείρημα και τομή στην οργάνωση των υπηρεσιών ελέγχου του κράτους. Για πρώτη φορά υπάρχει συγκεκριμένη πολιτική, επιλεγμένοι στόχοι και έλεγχος για την υλοποίησή τους. Η χώρα σε αυτόν τον τομέα ξέφυγε από το τέλμα της πολυδιάσπασης των υπηρεσιών, της αδυναμίας καταλογισμού ευθύνης, του τυχαίου και του αποσπασματικού. Το ΣΔΟΕ λειτουργεί με προγραμματισμό και μεθοδικότητα, με επιστημονική ανάλυση και τεκμηρίωση.

Μέχρι σήμερα έχουν πραγματοποιηθεί σχεδόν 100.000 έλεγχοι σε ολόκληρο το φάσμα της οικονομικής δραστηριότητας και έχουν διαπιστωθεί 400.000 παραβάσεις. Ποτέ άλλοτε η αγορά δεν είχε ελεγχθεί τόσο συστηματικά, σε τέτοιο πλάτος αλλά και βάθος. Το μήνυμα των ελέγχων έχει γίνει ήδη αντιληπτό. Για παράδειγμα αναφέρω την επίπτωση στο ΦΠΑ. Οι εισπράξεις του ΦΠΑ παρουσίαζαν μια τάση ανόδου του 6-7% τους πρώτους μήνες του 1997, ενώ από τη λειτουργία του ΣΔΟΕ τον Απρίλιο η τάση προσεγγίζει το 18%.

Η κατεύθυνση που έδωσα ως Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών από την πρώτη στιγμή ήταν να ελεγχθούν "και τα μικρά και τα μεγάλα ψάρια". Παρακολουθώ προσωπικά την υλοποίηση αυτής της κατεύθυνσης. Οι έλεγχοι στη μεγάλη και την επώνυμη φοροδιαφυγή αποτελούν στόχο υψηλής προτεραιότητας. Ήδη υπάρχουν στη λίστα των ελέγχων πολλές από τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις καθώς και δεκάδες επώνυμοι ελεύθεροι επαγγελματίες ή εισοδηματίες.

Το σύστημα TAXIS θα εφαρμοσθεί το 1998 σε 40 εφορίες, και το 1999 θα ολοκληρωθεί ουσιαστικά η εφαρμογή της μηχανογράφησης στο Υπουργείο Οικονομικών. Ένα πρόγραμμα που ήταν στάσιμο επιταχύνθηκε και ολοκληρώνεται. Μέσα σε δύο χρόνια θα βρίσκεται σε πλήρη ανάπτυξη, έτσι ώστε το 2000 να προχωρήσουμε στην κατάργηση των αντικειμενικών κριτηρίων. Το αντικειμενικό σύστημα εισέφερε σημαντικά στο φορολογικό μας σύστημα, αλλά είναι σαφές ότι, λόγω ακριβώς της αντικειμενικότητάς του, περικλείει και αδικίες και ανισότητες. Εξάλλου, η διοικητική ανασυγκρότηση του Υπουργείου Οικονομικών, με τη λειτουργία των Ελεγκτικών Κέντρων και της Οικονομικής Επιθεώρησης, ενισχύει το οπλοστάσιο για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, ιδιαίτερα σε ότι αφορά τον έλεγχο των μεγάλων επιχειρήσεων και την είσπραξη των χρεών των μεγάλων οφειλετών.

β) Δαπάνες

Τώρα έρχομαι στο θέμα των δαπανών. Καταρχήν, οι δημόσιες δαπάνες έχουν δύο όψεις. Μία καλή και μία κακή. Ποιά είναι η κακή όψη; Η κακή όψη απαρτίζεται από τα στοιχεία εκείνα που συνιστούν σπατάλη, και όπου υπάρχει σπατάλη πρέπει να την

καταπολεμήσουμε. Υπάρχει, όμως, και η καλή όψη. Οι δαπάνες για την παιδεία, την υγεία, τις συντάξεις, την καταπολέμηση της ανεργίας. Αυτές τις δαπάνες δεν θέλουμε να τις περιορίσουμε, θέλουμε να τις αυξήσουμε. Η Ελλάδα δεν έχει εισέλθει στη φάση της συρρίκνωσης του Κοινωνικού Κράτους, όπως συμβαίνει στη Γερμανία, στη Γαλλία, στην Αγγλία, στις ώριμες οικονομίες της Ευρώπης. Εμείς είμαστε, λόγω επιπέδου ανάπτυξης αλλά και λόγω ιδεολογίας της σημερινής Κυβέρνησης, σε μια φάση ενίσχυσης του Κοινωνικού Κράτους. Θέλουμε να διευρύνουμε τις κοινωνικές παροχές. Στον Προϋπολογισμό του 1998, οι τρέχουσες δαπάνες για την Παιδεία αυξάνονται με 5,4% και οι αντίστοιχες επενδυτικές δαπάνες κατά 23,6%. Οι τρέχουσες δαπάνες για την Υγεία και την Πρόνοια αυξάνονται κατά 7,4% και οι αντίστοιχες επενδυτικές δαπάνες κατά 72,3%, ενώ για την Κοινωνική Ασφάλιση οι δαπάνες αυξάνονται κατά 8,5%, δηλαδή τρεις φορές περίπου πάνω από τον προβλεπόμενο πληθωρισμό.

Παράλληλα, η Κυβέρνηση εξήγγειλε μέτρα στήριξης ευπαθών κοινωνικών ομάδων όπως οι άνεργοι, οι ηλικιωμένοι, οι εργαζόμενες μητέρες. Ιδιαίτερα για τους νέους άνεργους, το πρόγραμμα που εξαγγέλθηκε έχει τριετή διάρκεια, και υπολογίζεται ότι 200.000 νέοι θα κάνουν χρήση των προγραμμάτων επιδότησης της απασχόλησης, των προγραμμάτων αυτοαπασχόλησης και των προγραμμάτων κατάρτισης. Επιπλέον, ενισχύουμε και διευρύνουμε το Επίδομα Κοινωνικής Αλληλεγγύης για τους χαμηλοσυνταξιούχους.

Το θέμα είναι πώς θα συνδυάσουμε την καταπολέμηση της σπατάλης με την αύξηση των κοινωνικών δαπανών. Ο συνδυασμός που επιτυγχάνεται στον παρόντα προϋπολογισμό είναι, πιστεύω, ικανοποιητικός, διότι το σύνολο των τρεχουσών δημοσίων δαπανών αυξάνεται με ρυθμό μόλις 4,9% σε σχέση με τα έσοδα που αυξάνονται πάνω από 10%, και το ΑΕΠ που αυξάνεται με 8,4% σε ονομαστικούς όρους.

Άρα ο Προϋπολογισμός είναι Προϋπολογισμός δαπανών στο μέτρο που επιτυγχάνεται μια ουσιαστική συγκράτηση του ρυθμού αύξησης των τρεχουσών δημοσίων δαπανών. Θέλω, όμως, να επαναλάβω για πολλοστή φορά, ότι ο Προϋπολογισμός έχει την ιδιομορφία ότι οι κοινωνικές δαπάνες αυξάνονται. Αυξάνονται διότι το θέλουμε και το χρειαζόμαστε. Σε αντίθεση με αυτό που συμβαίνει σήμερα στην υπόλοιπη Ευρώπη, όπου το Κοινωνικό Κράτος αναπτυσσόταν από το 1945 και τώρα επιδιώκεται ο περιορισμός του. Εμείς, όμως, το ξεκινήσαμε το 1981 και το κτίζουμε ακόμη.

Η καταπολέμηση της σπατάλης περιλαμβάνει τρία στοιχεία πολιτικής. Το πρώτο είναι ο περιορισμός των προσλήψεων. Έχουμε δύο βασικούς νόμους. Το νόμο 2190/94 που εξαφάνισε το ρουσφέτι στο δημόσιο, εκτός από κάποια παράθυρα που και αυτά τα κλείσαμε με πρόσφατη νομοθετική παρέμβαση. Ο νόμος 2190 αποτελεί μείζονα θεσμική αλλαγή της σημερινής Κυβέρνησης. Είμαστε οι πρώτοι που το

τολμήσαμε, εδώ και 40 χρόνια κανείς άλλος δεν το είχε τολμήσει. Δεύτερο, ο νόμος 2469/97 των δαπανών που επιβάλλει το 1 προς 5 στις προσλήψεις - αποχωρήσεις. Το 1 προς 5 δεν αφορά το σύνολο του δημόσιου τομέα, για παράδειγμα τα σχολεία θέλουν δασκάλους, εκεί υπάρχει το 1 προς 1. Ένας δάσκαλος φεύγει, ένας έρχεται. Τα νοσοκομεία θέλουν γιατρούς και νοσοκόμες. Ένας φεύγει, ένας έρχεται. Η αστυνομία θέλει προσωπικό. Ένας φεύγει, ένας έρχεται. Άρα το 1 προς 5 δεν αφορά αυτές τις κατηγορίες προσωπικού του δημοσίου.

Από τις 290.000 υπαλλήλους, τα δύο τρίτα περίπου είναι εκπαιδευτικοί, υγειονομικοί και αστυνομικοί. Το 1 προς 5 εκ των πραγμάτων ισχύει στο ένα τρίτο που απομένει, που είναι υπάλληλοι των Υπουργείων, όπου πράγματι πρέπει να γίνει μια μείωση προσωπικού. Σε αυτό το τμήμα του δημόσιου τομέα το 1 προς 5 εφαρμόζεται με συνέπεια, και για αυτό, παρά το γεγονός ότι κάναμε και προσλήψεις δασκάλων, και υγειονομικών, και αστυνομικών, στη βάση του 1 προς 1, καταφέραμε φέτος να υπάρχει μια οριακή, έστω, μείωση στο συνολικό αριθμό των τακτικών υπαλλήλων του δημόσιου τομέα. Τα λέω αυτά διότι χρειάζεται μια προσεκτική ανάγνωση και των νόμων και των προϋπολογισμών για να καταλήγουμε σε ουσιαστικά συμπεράσματα και να μην παραπλανούμε την κοινή γνώμη με διάφορους αφορισμούς.

Το δεύτερο στοιχείο της καταπολέμησης της σπατάλης αφορά την κατάργηση και συγχώνευση δημοσίων φορέων. Είμαστε η πρώτη Κυβέρνηση που αποφασίσαμε, με πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου, ότι θα καταργήσουμε, θα συγχωνεύσουμε και θα μεταφέρουμε στην Τοπική Αυτοδιοίκηση 170 από τους διάσπαρτους φορείς του δημόσιου τομέα, που απομυζούν διάφορες επιχορηγήσεις. Είναι δύσκολο έργο διότι έχουμε προβλήματα μετατάξεων προσωπικού. Το αποφασίσαμε, όμως, μετά από μελέτη, και είναι απόφασή μας να προχωρήσουμε στην υλοποίηση στη διάρκεια του 1998, για να περιορίσουμε τις σπάταλες επιχορηγήσεις.

Βασικό συστατικό στοιχείο της πολιτικής δαπανών είναι και η εισοδηματική πολιτική για το 1998. Οι εισοδηματικές αυξήσεις θα δοθούν την 1.1.1998 και θα είναι 2,5%. Οι αυξήσεις αυτές οδηγούν στην αύξηση κατά 3,9% των δαπανών μισθοδοσίας και κατά 5,5% των δαπανών για συντάξεις.

Τα προηγούμενα χρόνια υπήρξαν σημαντικές αποκλίσεις στις δαπάνες μισθοδοσίας του Δημοσίου, που οδήγησαν σε αυξήσεις πραγματικών μισθών σημαντικά υψηλότερες από την αύξηση της εθνικής παραγωγικότητας. Οι αυξήσεις των μισθών δόθηκαν μέσω επιδομάτων και με την εφαρμογή των νέων μισθολογίων, και οδήγησαν σε αυξήσεις της δαπάνης μισθοδοσίας κατά 14% περίπου σε κάθε ένα από τα δύο προηγούμενα χρόνια. Με τις σημαντικές αυτές αυξήσεις η Κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ θεμελίωσε μία νέα περίοδο αξιοπρεπών αμοιβών

στο Δημόσιο. Τα επόμενα χρόνια θα στηρίξουμε τα νέα αυξημένα επίπεδα αμοιβών. Δεν είναι, όμως, εφικτή η συνέχιση της ανοδικής τάσης των προηγούμενων δύο ετών.

Στην προσπάθεια αυστηρού περιορισμού των δημοσίων δαπανών εντάσσονται και άλλες σημαντικές διαρθρωτικές τομές που υιοθετούνται με το νέο Προϋπολογισμό. Θα αναφέρω τα μέτρα για τον περιορισμό της σπατάλης στο χώρο του φαρμάκου, που οδηγούν σε μείωση της καθαρής δαπάνης κατά 100 δις. δρχ., και σε μείωση των τιμών των φαρμάκων κατά 20% περίπου.

Εξάλλου, για τον αποτελεσματικότερο έλεγχο των δαπανών εξυπηρέτησης του Δημοσίου Χρέους δημιουργείται αυτόνομος οργανισμός εποπτευόμενος από το Υπουργείο Οικονομικών.

Η καταπολέμηση της σπατάλης προχωρεί. Παράλληλα, όμως, είμαστε υποχρεωμένοι να ενισχύουμε τις δαπάνες της παιδείας, της υγείας, των κρίσιμων κοινωνικών προγραμμάτων για την τρίτη ηλικία, για την ανεργία, για την εργαζόμενη μητέρα, προκειμένου να είμαστε συνεπείς με τις ανάγκες της κοινωνίας μας αλλά και με το ιδεολογικό μας πιστεύω, που είναι απόλυτα προσηλωμένο στην ύπαρξη ενός ισχυρού και αποτελεσματικού Κοινωνικού Κράτους.

γ) Επενδύσεις

Έχει λεχθεί ότι όλοι οι Υπουργοί Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών χαρακτηρίζουν τους Προϋπολογισμούς ως αναπτυξιακούς. Είναι, όμως, η πρώτη φορά που ο χαρακτηρισμός ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Το 1996 κατέθεσα ένα Προϋπολογισμό ο οποίος οδήγησε σε ανάπτυξη 3,5%, τον υψηλότερο ρυθμό των τελευταίων ετών. Άρα ο Προϋπολογισμός είναι αναπτυξιακός διότι περιγράφει την πραγματικότητα. Και τώρα περιγράφω μια πραγματικότητα, διότι και ο Προϋπολογισμός του 1998 θα οδηγήσει σε ανάπτυξη 3,7%. Προϋπολογισμοί που συνδέονται με ρυθμούς ανάπτυξης 3,7%, είναι εξ ορισμού αναπτυξιακοί.

Το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) αποτελεί τον κύριο άξονα της αναπτυξιακής μας πολιτικής. Το 1997 οι Δημόσιες Επενδύσεις αυξάνονται με ρυθμό 18% και αναδεικνύονται στον κύριο προσδιοριστικό παράγοντα της αύξησης του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος. Παράλληλα, οι εισροές από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρουσιάζουν σημαντική επιτάχυνση. Στο ενδεκάμηνο Ιανουάριος-Νοέμβριος 1997 οι κοινοτικές εισροές για το ΠΔΕ εμφανίζουν αύξηση 37% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 1996.

Το 1998 οι Δημόσιες Επενδύσεις προβλέπεται να αυξηθούν ακόμα περισσότερο, κατά 22%, όπως και τα αντίστοιχα έσοδα από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τα οποία προβλέπεται να ανέλθουν σε 840 δις. δρχ.

Το ΠΔΕ το 1998 ανέρχεται σε 2 τρισ. δρχ. και εστιάζεται στις υποδομές, την υγεία, την παιδεία, την επαγγελματική κατάρτιση και την προστασία του περιβάλλοντος. Εγγράφεται, επίσης, στην προοπτική δημιουργίας των κατάλληλων υποδομών για την επιτυχή διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων στην Αθήνα το 2004. Κύρια επιδίωξη αποτελεί η ενίσχυση της απασχόλησης που προέρχεται από τις νέες επενδύσεις, δημόσιες και ιδιωτικές, οι οποίες προβλέπεται να χρηματοδοτηθούν από το ΠΔΕ του 1998.

Παράλληλα, έχουμε ήδη ξεκινήσει τη διαδικασία κατάρτισης του Τρίτου Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, με σκοπό την έγκαιρη προετοιμασία όλων των φορέων, δημόσιων και ιδιωτικών, που θα κληθούν να το υλοποιήσουν. Δεν πρόκειται σε καμμία περίπτωση να επιτρέψουμε να επαναληφθεί το απαράδεκτο φαινόμενο που αντιμετωπίσαμε το 1993, όταν αναλάβαμε τη διακυβέρνηση της χώρας από τη Νέα Δημοκρατία. Την πλήρη, δηλαδή, έλλειψη προετοιμασίας για την έναρξη υλοποίησης του Δεύτερου Κοινοτικού Πλαισίου.

5. Διαρθρωτική Πολιτική

Έρχομαι, τώρα, στη διαρθρωτική πολιτική. Ότι η οικονομία μας χρειάζεται διαρθρωτικές αλλαγές για να γίνει περισσότερο ανταγωνιστική, είναι αυτονόητο. Το ζήτημα είναι πως προχωρούμε, με ποιούς στόχους και με ποιές διαδικασίες;

Θέλω, καταρχήν, να σημειώσω ότι διαρθρωτικές αλλαγές συντελούνται ήδη σε μεγάλη έκταση τα τελευταία χρόνια στην ελληνική οικονομία. Η ανάκαμψη των ιδιωτικών επενδύσεων, η υλοποίηση του Δεύτερου Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης καθώς και οι επενδύσεις των Δημοσίων Επιχειρήσεων, έχουν οδηγήσει στην αναδιάρθρωση και τον εκσυγχρονισμό σημαντικών τομέων της υποδομής και του παραγωγικού μας ιστού. Η επιτάχυνση της ανάπτυξης, η κερδοφορία των επιχειρήσεων, η αύξηση των βιομηχανικών εξαγωγών, δεν είναι τυχαία ή συμπτωματικά φαινόμενα. Αντανακλούν την αυξημένη ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας.

Θα σταθώ σε τρεις σημαντικές αλλαγές που προωθούμε. Η πρώτη είναι η εφαρμογή του Ν. 2414/96 για τις Δημόσιες Επιχειρήσεις. 31 Δημόσιες Επιχειρήσεις έχουν μετατραπεί σε ανώνυμες εταιρείες. Σε 16 Δημόσιες Επιχειρήσεις έχουν επιλεγεί νέες διοικήσεις μέσα από αξιοκρατικές και ανταγωνιστικές διαδικασίες, ενώ μέχρι τέλους του έτους θα επιλεγούν άλλες 7 διοικήσεις. Στρατηγικά και Επιχειρησιακά Σχέδια υποβάλλονται από όλες τις Δημόσιες Επιχειρήσεις μέχρι τέλους του έτους. Με βάση αυτά τα Σχέδια θα εφαρμοσθούν προγράμματα εξυγίανσης, ιδιαίτερα στις ελλειμματικές επιχειρήσεις, όπως ο ΟΣΕ, τα ΕΛΤΑ, οι συγκοινωνίες και η αμυντική βιομηχανία.

Ο νόμος 2414 θα οδηγήσει σε μείωση του κόστους λειτουργίας των Δημοσίων Επιχειρήσεων και σε καλύτερα επίπεδα παρεχομένων υπηρεσιών στον καταναλωτή. Μείωση κόστους λειτουργίας σημαίνει χαμηλότερα τιμολόγια, χαμηλότερο πληθωρισμό, μεγαλύτερη ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας.

Η εφαρμογή του νόμου 2414 οδηγεί στη μετοχοποίηση των Δημοσίων Επιχειρήσεων, στην οποία θα επανέλθω. Ήδη έχει πραγματοποιηθεί με μεγάλη επιτυχία η μετοχοποίηση του ΟΤΕ σε ποσοστό 20%, και ολοκληρώνεται η μετοχοποίηση του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών Α.Ε. σε ποσοστό 40%.

Η δεύτερη διαρθρωτική τομή αφορά το θεσμικό εκσυγχρονισμό της Κεφαλαιαγοράς και του Χρηματιστηρίου. Τέσσερις μεγάλες νομοθετικές παρεμβάσεις, ο Ν. 2324/95, ο Ν. 2396/96, ο Ν. 2471/97 και ο Ν. 2533/97, μετέβαλαν ριζικά την οργάνωση και λειτουργία του Χρηματιστηρίου. Η αυξημένη αποτελεσματικότητα και διαφάνεια οδήγησαν στην αύξηση της αξίας των συναλλαγών κατά 4,5 φορές, από 1260 δισ. δρχ. το 1994 σε 5700 δισ. δρχ. το 1997, και στην εισαγωγή 97 νέων εταιρειών. Μέσα στο 1997 η αύξηση του γενικού δείκτη είναι 60% παρά την πρόσφατη διεθνή κρίση. Το Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών έχει, πλέον, αναδειχθεί σε μείζονα πηγή άντλησης κεφαλαίων για τις ελληνικές επιχειρήσεις.

Η τρίτη διαρθρωτική αλλαγή αφορά το νέο ανταπτυξιακό νόμο. Με το νέο νόμο μεταβάλλεται το σύστημα επιχορηγήσεων. Οι ενισχύσεις συνδέονται περισσότερο με τα αποτελέσματα των επιχειρήσεων, ενώ μετατοπίζεται το κέντρο βάρους από τις άμεσες επιχορηγήσεις στα φορολογικά κίνητρα. Δίνεται μεγαλύτερη έμφαση στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, στην εξοικονόμηση δημοσιονομικών πόρων και στη διάσωση επιχειρήσεων. Ο νέος νόμος αντανakλά την πρόοδο που έχει επιτευχθεί στον τομέα των ιδιωτικών επενδύσεων, και δημιουργεί το πλαίσιο για αποτελεσματικότερη ενίσχυση της απασχόλησης και της ανταγωνιστικότητας.

Όμως, η διαδικασία της διαρθρωτικής αλλαγής στη χώρα μας βρίσκεται ακόμα στο ξεκίνημα. Πολλά πρέπει να γίνουν, και μάλιστα σε σύντομο χρονικό διάστημα. Η Ελλάδα, τα τελευταία τέσσερα χρόνια, κέρδισε τη μάχη της σταθεροποίησης. Με την ανάκαμψη που σημειώνεται, κερδίζει τη μάχη της ανάπτυξης. Πρέπει να κερδίσει και τη μάχη της ανταγωνιστικότητας. Μόνο τότε θα είναι σε θέση να αξιοποιήσει πλήρως τα οφέλη από τη συμμετοχή της στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση. Μόνο τότε η προσπάθεια που σήμερα καταβάλλουμε θα δημιουργήσει μια σταθερή προοπτική ανόδου του βιοτικού επιπέδου και αύξησης της απασχόλησης.

Σε δύο τομείς πρέπει να επιταχύνουμε το βηματισμό μας τα επόμενα χρόνια. Στην αναδιοργάνωση της αγοράς εργασίας, και στις μετοχοποιήσεις και ιδιωτικοποιήσεις. Ότι η αγορά εργασίας πρέπει να

γίνει πιο προσαρμοστική, είναι αυτονόητο. Για παράδειγμα, η Ελλάδα είχε πριν από αρκετά χρόνια 30.000 εργαζομένους στα ναυπηγεία. Τώρα έχει 5.000. Προσαρμοστικότητα ή ευελιξία σημαίνει δυνατότητα μετάβασης από τους 30.000 στους 5.000 με παράλληλη εξασφάλιση της δυνατότητας απασχόλησης για τους 25.000 που δεν μπορούν, πλέον, να εργάζονται σε μια συγκεκριμένη βιομηχανία, διότι δεν το επιτρέπει ο ανταγωνισμός.

Εμείς ξεκινήσαμε μια διαδικασία κοινωνικού διαλόγου. Και ξεκινήσαμε τον κοινωνικό διάλογο από την αγορά εργασίας, διότι πιστεύουμε ότι σε κρίσιμα θέματα, που έχουν πολιτική και ιδεολογική φόρτιση, δεν πρέπει να προχωρήσουμε μέσα από συγκρούσεις. Επιλέξαμε την οδό της συναίνεσης. Με το Σύμφωνο Εμπιστοσύνης ανάμεσα στην Κυβέρνηση και τους Κοινωνικούς Εταίρους άνοιξε ένας δρόμος. Όμως, βρισκόμαστε ακόμα στην αρχή. Πρέπει να προχωρήσουμε με γοργά βήματα, πολύ γοργότερα σε σχέση με το παρελθόν, αν θέλουμε να συμβάλουμε ουσιαστικά στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης στην Ελλάδα του 2000.

Έρχομαι, τώρα, στις μετοχοποιήσεις και τις ιδιωτικοποιήσεις. Εδώ υπάρχουν διαφωνίες και αρχής και διαδικασίας. Καταρχήν, θεωρώ ότι στις ιδιωτικοποιήσεις πρέπει να προχωρήσουμε με προσοχή. Με την έννοια αυτή, δεν συμφωνώ, για παράδειγμα, να πωληθεί η Εθνική Τράπεζα. Πιστεύω, όμως, ότι πρέπει να προχωρήσουμε ραγδαία σε μετοχοποιήσεις σε όλο το φάσμα των Δημοσίων Επιχειρήσεων, κατά το πρότυπο του ΟΤΕ, και σε αντίστοιχες πρωτοβουλίες στον τραπεζικό τομέα.

Στο χώρο των Δημοσίων Επιχειρήσεων, μετά τη μετοχοποίηση του ΟΤΕ και του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών Α.Ε., θα ακολουθήσουν, το 1998, τα Καταστήματα Αφορολογήτων Ειδών και η Δημόσια Επιχείρηση Πετρελαίου, όπου οι διαδικασίες έχουν ολοκληρωθεί, καθώς και έξι από τις δέκα Δημόσιες Επιχειρήσεις που ήδη εξαγγέλθηκε ότι θα μετοχοποιηθούν.

Στο χώρο των τραπεζών, προκηρύσσεται νέος διαγωνισμός για την Τράπεζα Κρήτης, χωρίς ελάχιστο τίμημα. Για τη σχέση της Εμπορικής και της Ιονικής Τράπεζας, η Κυβέρνηση θα αποφασίσει μέσα στους επόμενους μήνες, μετά από την εισήγηση του συμβούλου που έχει αναλάβει να μελετήσει το θέμα. Η Αγροτική Τράπεζα εφαρμόζει πρόγραμμα εξυγίανσης με σκοπό να οδηγηθεί στο Χρηματιστήριο πριν από το έτος 2000, γεγονός που θα λειτουργήσει ως καταλύτης για την αποτελεσματικότερη λειτουργία του δεύτερου μεγαλύτερου πιστωτικού ιδρύματος της χώρας μας. Η Τράπεζα Μακεδονίας-Θράκης θα ιδιωτικοποιηθεί, όπως και η Τράπεζα Κεντρικής Ελλάδος.

Σε αυτές τις μετοχοποιήσεις και ιδιωτικοποιήσεις θα προχωρήσουμε με διαφάνεια και συναίνεση. Θέλω, εδώ, να υπενθυμίσω την εμπειρία από αντίστοιχες πρωτοβουλίες της Νέας Δημοκρατίας. Η

ιδιωτικοποίηση των αστικών συγκοινωνιών κατέληξε στο να ρίξει 8.000 εργαζόμενους στο δρόμο, και αποτελεί μια σελίδα ντροπής στην κοινωνική μας ιστορία. Η απόπειρα ιδιωτικοποίησης τμημάτων της ΔΕΗ προκάλεσε θόρυβο για σκάνδαλο, που οδήγησε στην ακύρωση του εγχειρήματος. Ανάλογη τύχη είχε και η απόπειρα πώλησης μειοψηφικού πακέτου μετοχών του ΟΤΕ σε στρατηγικό επενδυτή, η οποία μάλιστα προκάλεσε τη διάσπαση της Νέας Δημοκρατίας και την πτώση της Κυβέρνησης.

Διαφάνεια και συναίνεση είναι η δική μας επιλογή. Η επιλογή αυτή αναδεικνύεται και στις προγραμματικές συμφωνίες που πρόσφατα υπογράφηκαν. Όμως, η έμφαση στη συναίνεση αναδεικνύει την ευθύνη του συνόλου της ελληνικής κοινωνίας για την προώθηση των αναγκών διαρθρωτικών αλλαγών. Πρέπει, όλοι, να αναλογισθούμε τις ευθύνες μας απέναντι στη χώρα και τις επόμενες γενιές. Θέλουμε, ναι ή όχι, να εξασφαλίσουμε τη θέση της ελληνικής οικονομίας μέσα στο πλαίσιο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης της Ευρώπης; Θέλουμε, ναι ή όχι, να συμβάλουμε, Κυβέρνηση, κόμματα, εργαζόμενοι, επιχειρηματίες, με τη στάση μας, για να κερδηθεί η μεγάλη μάχη της ανταγωνιστικότητας; Είμαστε, ναι ή όχι, διατεθειμένοι να εντάξουμε τις προσπάθειές μας στη συλλογική, εθνική προσπάθεια που πρέπει να καταβληθεί για να δημιουργήσουμε την ισχυρή Ελλάδα, που όλοι ονειρευόμαστε;

Η Κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ έχει συνείδηση της δικής της ευθύνης. Με την πολιτική που εφαρμόζει έχει δημιουργήσει τις βάσεις για να μπούμε, νικηφόρα, στην "τελική ευθεία". Η οικονομική σταθερότητα αποτελεί, πλέον, ένα κεκτημένο. Η ανάπτυξη έχει ξεκινήσει. Με τη συμπράταση των Κοινωνικών Εταίρων, μπαίνουμε στη μάχη της ανταγωνιστικότητας. Θα την κερδίσουμε και αυτήν, όπως τις προηγούμενες. Γιατί διαθέτουμε ένα πλεονέκτημα που καμμία άλλη πολιτική παράταξη δεν διαθέτει. Τη σταθερή εμπιστοσύνη, αποδεδειγμένη σε διαδοχικές εκλογικές αναμετρήσεις, της μεγάλης πλειοψηφίας του ελληνικού λαού.